

БӨЛІМ: ЖАҢАЛЫҚТАР

Жасанды интеллект адамзаттың жауы ма?

ЖАРИЯЛАНДЫ
11.06.2025

ТІРЕК СӨЗДЕР

deepfake, автоматтандыру, адамзат жауы, болашақ, Жасанды интеллект, жасанды интеллект пайдасы, ЖИ қауіптілігі, қауіпсіздік, сарапшылар пікірі

СІЛТЕМЕ

<https://bilimger.kz/176862/>

Кіріспе

Соңғы жылдары “жасанды интеллект” (ЖИ) сөзі бүкіл әлемді дүр сілкіндірді. ChatGPT, Midjourney, Copilot, Gemini сынды жүйелердің пайда болуы – адамзат дамуының жаңа дәуірі басталғанының белгісі. Бірақ осы технологиялардың қарқынды дамуы қоғамда үлкен сұрақ тудырады: **Жасанды интеллект адамзаттың жауы бола ала ма?**

Жасанды интеллект дегеніміз не?

Жасанды интеллект – адам санасы арқылы орындалатын ойлау, үйрену, шешім қабылдау сияқты күрделі процестерді компьютерлік бағдарламалар көмегімен жүзеге асыратын технология. Яғни, ЖИ адамға ұқсап, күрделі тапсырмаларды автоматты түрде шеше алады.

Жасанды интеллекттің пайдасы

ЖИ күнделікті өміріміздің ажырамас бөлігіне айналды:

- **Медицинада** ауруларды ерте анықтау мен диагноз қоюда,
- **Көлікте** автопилотты жүйелерде,
- **Білімде** оқытушының көмекшісі ретінде,
- **Кәсіпте** маркетинг пен өндірісті оңтайландыруда қолданылады.

Бұл технологиялар адамдардың уақытын үнемдеп, жұмыс сапасын арттыруға көмектеседі.

Жасанды интеллекттің қауіптілігі неде?

Дегенмен, көптеген сарапшылар жасанды интеллекттің қауіптері туралы да дабыл қағуда. Мысалы, әйгілі ғалым Стивен Хокинг және кәсіпкер Илон Маск “ЖИ бақылаусыз дамыса, адамзат үшін қауіпті болуы мүмкін” деп ескертті. **ЖИ-дің негізгі қауіптері:**

- **Жұмыс орындарының қысқаруы.** Автоматтандыру көптеген кәсіпті ығыстырады.
- **Манипуляция және жалған ақпарат тарату.** Deepfake технологиялары қоғамға үлкен зиян келтіруі мүмкін.
- **Бақылау мен еркіндік шектеуі.** Кейбір елдерде ЖИ азаматтарды бақылау құралына айналуға.

Жасанды интеллект адамзатқа жау бола ала ма?

“Жасанды интеллект адамзаттың жауы ма?” деген сұраққа нақты жауап жоқ. Бұл көп жағдайда технологияны кім, қалай және не мақсатта қолданатынына байланысты. Егер адамзат ЖИ-ді дұрыс реттеп, қауіпсіздік стандарттарын қатаң сақтаса, бұл технология қоғамның дамуына үлкен серпін береді. Бірақ бақылаусыз даму мен дұрыс пайдаланбау шынымен де қауіп төндіруі мүмкін.

Сарапшылар не дейді?

2024 жылы жасанды интеллектті зерттеушілер арасында жүргізілген сауалнама нәтижесінде, ғалымдардың 65%-ы ЖИ-ді бақылаусыз қалдырса, адамзатқа қауіп төнуі мүмкін деп санайды. Алайда, олардың көпшілігі ЖИ-дің пайдасы қауіпінен әлдеқайда басым екенін айтады.

Жасанды интеллекттің болашағы

Көптеген сарапшылар болашақта жасанды интеллект адамзаттың серігі, көмекшісі болады деп сенеді. Ол үшін:

- ЖИ-ді дамытуда этикалық нормаларды сақтау,
- Қауіпсіздік жүйелерін жетілдіру,
- Жаппай ағарту жұмыстарын жүргізу маңызды.

Жасанды интеллект — біздің жауымыз емес, бірақ оның дамуын дұрыс бақыламаса, қауіпті қарсыласқа айналуы әбден мүмкін. Сондықтан қоғам ретінде біз бұл технологияны ақылмен қолданып, адамзат игілігіне бағыттауымыз керек.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.